

Szef Oddz. Wyw. Szt. N. W.
/przez Szefa Wydz. Wyw./

W ślad za depezą L. 3012 melduję, iż Ekspozytura "Estezet" w myśl rozkazu L. 660/tj.43 Est. z dn. 2.VII.43 została zlikwidowana z dniem 31.VIII.

Likwidacja przeprowadzona została w następującym zakresie:

I. Personel Centrali Ekspozytury

a/ Zbędny personel /nieprzechodzący do biura p.płk. Mitkiewicza ani do dyspozycji Ambasady/ otrzymał 3 miesięczne wypowiedzenie dnia 30.VI.br. wzgl. dn. 31.VIII.br. /po moim powrocie z Londynu/. W związku z powyższym część pracowników cywilnych "Estezet" będzie pracowała do dn. 30.IX. a jeden pracownik do 31.X.br. Odprawy dla zwolnionych pracowników za okres po 31.VIII. wypłacone zostały z dniem 31.VIII. i umieszczone w rozliczeniu miesięcznym za m. sierpień br. poz. wydatków 46, rozliczenie L. 114/43 Est z dn. 19.IX. br. przekazane równocześnie/.

b/ Pracownicy cywilni przekazani do biura Z-cy Szefa Sztabu:

- p. Pilarski, z dniem 1.VII.br. /pozostaje prawdopodobnie na stałe w New Yorku w lokalu Generalnego Konsulatu jako referent biura płk. Mitkiewicza do spraw ekspedycji sprzętu/

- p. Bodeński, z dniem 1.VIII. /przenosi się z uwagi na trudności mieszkaniowe za zgodą p.płk. Mitkiewicza do Washingtonu z dniem 20.IX./

c/ Pracownicy przewidywani do przejścia do dyspozycji Ambasady jako referenci narodowościowi przy konsulatach, tzn. p. Sworakowski, Witold i p. Lichtensztul Józef otrzymali 1 miesięczną odprawę i przestali pracować z dniem 31.VIII. Niestety do tej pory Ambasada nie otrzymała z M.S.Zagr. ani zasadniczej decyzji M.S.Zagr. co do etatów referentów narodowościowych przy konsulatach ani też formalnej aprobaty ambasady personalnej. W tej sprawie prosiłem dwukrotnie telegraficznie /depeże L.L. 2962 i 3019/ oraz pismem L. 115/43 z dn. 18.IX.43 o interwencję w M.S.Zagr.

Trzeci kandydat na stanowisko referenta narodowościowego p. Kasprzak Jan odmówił przejścia do dyspozycji Ambasady i otrzymał trzymiesięczne wypowiedzenie z dniem 31.VII.br.

Uwaga: wykaz wszystkich pracowników cywilnych z terminami odejścia patrz. zał. 1.

d/ Ściągnięto z Meksyku por. mar. Rewkiewicza Jacka, który powrócił dnia 11.VIII.br. Por. Rewkiewicz został zatrzymany dla pomocy w pracach likwidacyjnych i wypłynię z końcem września br. do Kairu.

II. Usamodzielnienie placówki "Manchester"

a/ Kierownik placówki "Manchester" wezwany został na szereg dni do New Yorku, gdzie otrzymał instrukcję L. 660/Est/43 z 2.VII.43, szczegółowe wskazówki dalszej pracy, zapoznał się z szyfrem 777 oraz zasadami kasowości.

b/ ustalone zostały zasady współpracy Sam. Plac. "Manchester" z plac. "Estezet" oraz z przyszłymi referentami narodowościowymi.

c/ Przekazano kier. plac. "Manchester" szyfr 777 patrz meldunek dep. 1. 3015 oraz sprzęt i książki, które ma prowadzić w swej księdze inwentarozwej /patrz meldunek L. 2232/43, prot. VI./.

d/ Przekazano mu dn. 2.IX.br dotację na 4 miesiące /I.IX. do 31.XII. 43/ a 745 dol. miesięcznie razem \$ 2980 /rozkaz Centrali dep. L. 5550/43/ Rozliczenie z przekazanej dotacji dla plac. "Manchester" będzie wykazane przez plac. "Estezet" w ogólnym rozliczeniu za m. wrzesień br.

Z dniem 1.IX.br. placówka "Manchester" była gotowa do samodzielnej pracy.

III. Placówki Południowo Amerykańskie.

Przekazano placówkom "Sabanilla" i "Salvador" odpisy instrukcji L. 660/Est/43, które uzupełnion szczegółowymi wytycznymi w niezbyt szerokiej formie, bowiem cytowane instrukcje Centrali pokrywają się prawie całkowicie z dotychczasowymi instrukcjami "Estezet".

Jeśli idzie o reorganizację pracy placówek południowo amerykańskich to:

usamodzielniono podplacówkę "Salta" w Rio de Janeiro /"Spryciarz"/ wobec trudności współpracy kier. plac. "Sabanilla" ze "Spryciarzem".

- Polecono ograniczyć pracę w Chile i Urugwaju /a; do ewentualnej likwidacji podplacówek "Sinalca", "San Feli" i "Sambretette" włącznie/ i skoncentrować pracę na Argentynie.

Dalsze szczegóły org. i odnośnie sieci - patrz raport organizacyjny za lipiec i sierpień br. przedstawiony dn. 14.IX.br. za L. 106/43 z 15.IX.43

IV. Placówki w Stanach Zjednoczonych.

a/ Wszystkie placówki w Stanach Zjednoczonych zlikwidowano w II kwartale br. /patrz raport org. za II kwartał L. 2133/43 z 11.VIII.43/

b/ Przewidziano i częściowo przeprowadzono zapewnienie dla plac. "Estezet" kilku informatorów ideowych w różnych punktach wschodnich i środkowych Stanów dla ewentualnych przyszłych potrzeb plac. "Estezet". M.i. zapewniono sobie współpracę "Peowiaka", który w ciągu lipca i sierpnia wykonał już kilka zadań dla "Estezet".

c/ Pozostawiono na okres 2 miesięcy /przy zredukowanych do połowy kosztach/ podplacówkę KW /"Hopkins" w New Yorku z uwagi na coraz nadarżające się zadania KW wynikające z współpracy z F.B.I. i napływające co jakiś czas

zadania KW Centrali. Przyszły kier. plac. "Estezet" będzie miał swobodę zlikwidowania tej podplacówki jeśli uzna za stosowne.

Zasadniczo sieć w Stanach Zjednoczonych jest zlikwidowana /patrz. rap. org. za II kwartał 43/, przewidywania i możliwości zawarte są w raporcie org. za VII i VIII br. L. 106/43 z dn. 15.IX.br.

V. Zamówienia Sprzętu

a/ Rozdzielono w myśl rozkazu Centrali fundusze Oddz. Wyw. i Oddz. Spec. na sprzęt. Fundusze Oddz. Wyw. włączono do Depozytu Centrali.

b/ Założono rachunek sum na sprzęt Oddz. Spec.

c/ Przekazano w dniu 17.IX.br. wszystkie sprawy dotyczące zamówień sprzętu dla Oddz. Spec. do Biura Z-cy Szefa Szt. w Washingtonie /odebrał ppor. Jarowski/ a mianowicie:

1. przekazano protokolarnie stan rachunku Oddz. Spec. zawierający niedobór w wysokości dol. 34,462.62 pożyczony przez "Estezet" z dotacji i depozytu Centrali.

2. przekazano merytorycznie i protokolarnie wszelkie akty związane z zamówieniami. /Szczegóły przekazania - patrz meld. L. 116/43 z dn. 18.IX.br. przedstawiany równocześnie/.

Ponadto:

3. wyłączono akty zawierające sprawy zamówień sprzętu dla Oddz. Wyw. i założono ewidencję tego sprzętu.

4. Ustalono zasady współpracy z biuram p. płk. Mitkiewicza w sprawie zamówień sprzętu dla Oddz. Wyw.

Uwaga: Pozostawałyby ewentualnie do pokrycia za okres istnienia Ekspozytury drobne wydatki / m.i. rachunek za telefony, który przychodzi w miesiąc po okresie do płacenia/.

VI. Sprawy finansowe

a/ Zamknięto na dz. 31.VIII. księgę kasową Ekspozytury.

Rozliczenie za m. sierpień jest przedstawione równocześnie za L. 114/43 z dn. 19.IX.br.

Saldo dotacji Ekspozytury na dz. 31.VIII. wykazane jest w zał. nr. 2 i wraz z saldem zaliczek oraz wykazań zaliczek.

b/ Rozliczenie z Depozytu Centrali za m. sierpień br. przedstawione jest równocześnie za L. 117/43 z dn. 19.IX.br.

Saldo Dep. Centrali na 31.VIII.br. wykazane jest w zał. Nr. 3.

Uwaga: ad A i B załączniki Nr. 2 i 3 przedstawiam w 2 egzemplarzach, z których po jednym dla Sam. Ref. Fin.

c/ Założono nową księgę kasową plac. "Estezet" zdn. 1.IX.br.

VII. Inwentarz

a/ Sciągnięto przedmioty zainwentaryzowane z plac. "Mandan" z Meksyku /por. Rewkiewicz/.

b/ Przeprowadzono formalności odnośnie sprzętu zagubionego lub zużytego /tylko książki/.

c/ Przekazano formalnie inwentarz użytkowany przez plac. "Manchester" oraz przeprowadzono formalnie przekazanie inwentarza do Biura p.płk. Mitkiewicza / z tem, iż inwentarz za wyjątkiem 2 samochodów pozostaje własnością Oddz. Wyw. i jest prowadzony w księdze inwentarzowej plac. "Estezet".

d/ Zaprzychodowano do księgi inwentarzowej sprzęt stanowiący prezent od Amerykanów przeznaczony dla Ekspozytury "Bałkany".

e/ Zamknięto na dzień 31.VIII.br. księgę inwentarzową. Odpis księgi inwentarzowej wg. stanu na 31.VIII. wraz z dowodami ad b/ i c/ przedstawiony jest równocześnie za L. 2232/43 z dn. 31.VIII.br.

VIII. Biurowość

a/ Przejęto akty z placówek "Mandan", "Magog", "Magellan" i z Meksyku /por. Rewkiewicz/

b/ Przeprowadzono selekcję i rozdział aktów, które referenci narodowościowi litewski oraz ukraińsko-rosyjski mają w myśl porozumienia z Ambasadą przejąć jako materiał do swej dalszej pracy.

c/ Przeprowadza się selekcję aktów z poszczególnych dossier i z archiwum z zamiarem spalania aktów zbędnych za lata 1941 do 42 i pozostawiania aktów niezbędnych do dalszej pracy. Praca ta wskutek zajęcia personelu sprawami likwidacji i braku personelu kanc. musi potrwać czas dłuższy.

IX. Sprawy niezłatwione

a/ Nie zdano protokolarnie plac. "Estezet" kpt. Schmidtowi z uwagi na spodziewany w początkach września przyjazd kpt. Mrozowskiego i zbędność dwukrotnego zdawania. W razie przeciągania się przyjazdu kpt. Mrozowskiego placówka "Estezet" zostanie zdana kpt. Schmidtowi, co jest przygotowane.

b/ Nie wysłano szyfrów do placówek pol. amerykańskich. Motywy przedstawiłem w meldunku L. 2097/43 z dn. 18.VIII.br. Ponieważ zachodzi możliwość przyjazdu "Spryciarza" na krótki czas do Stanów Zjednoczonych, zabralby on wracając szyfry do obu placówek. Jeśliby "Spryciarz" nie przyjechał, trzeba będzie wysłać szyfry pocztą dyplomatyczną, a mianowicie: kody przez Anglików, wkszniki przez Amerykanów.

c/ Nie przekazano 2 referentów narodowościowych Ambasadzie z motywów przytoczonych w pkt. I - c.

d/ Nie przygotowano informatora /ów/ ideowych w rejonie Chicago; zamierzone to jest w czasie mego planowanego pobytu w Chicago wspólnie z

kpt. Mrozowski.

e/ Ponadto pozostaje wprowadzenie kpt. Mrozowskiego do kontaktów amerykańskich i angielskich, z którymi współpraca pozostaje w rękach placówki "Estezet" oraz przedstawienie go w biurze p. płk. Mitkiewicza w Ambasadzie i na placówkach konsularnych i w urzędach polskich z którymi się współpracuje. Wreszcie co najważniejsze poinformowanie kpt. Mrozowskiego chobiałby z grubsza o całokształcie pracy.

3 zał.

L. Sadowski
Płk.dypl.

W y k a z

Pracowników "Estezet", którzy
odeszli wzgl. odejda

Nazwisko i imię	Funkcja	Przeszedł do	Wymówienie 3-mies. z dniem	pracować przestał wzgl. prze- stanie	Uwagi
Dr. Pawliszak Franciszek	ref. polski	Ag. P.A.T.			
Talmont Zofia	maszynistka tłumaczka	Biuro ZSS Washington	1.V.43		
Scheunert Helena	sekretarka tłumaczka	Atta. Wojsk. w Meksyku	15.VI.43		
Pilarski Michał	referent	Biuro ZSS	1.VII.43		
Dr. Tępa Jerzy	ref. niem.	-	30.VI.43	30.IX.43	
Dobek Leonarda	maszynistka	-	30.VI.43	30.IX.43	
Glazer Michał	ref. żyd.	-	-	31.VIII.43	
Dr. Kasprzak Jan	referent	-	31.VII.43	31.X.43	Odmówił przejścia do dysp. Ambasady
Tępową Janina	maszynistka	-	31.VII.43	30.IX.43	Otrzymała posadę i odchodzi miesiąc wcześniej
Dr. Bodeński Lesław	ref. ameryk.	Biuro ZSS	1.VIII.43.		
Dr. Lichtensztul Józef	ref. ukr. i ros.	-	-	31.VIII.43	Przewidywany jako ref. nar. do dysp. Amb. i otrzymał 1-mies. odprawę.
Sworakowski Witold	ref. lit.	-	-	31.VIII.43	ditto

STAN KASY DOTACJI EKSPozyTURy "BESTEŻYT"

na dzień 31.VIII.43 r.

Saldo Dotacji na 31.8.43. \$ 42.381.35	R-k Zaliczek	\$ 4.547.42
-----	R-k dżugu Oddz.Spec.	20.062.62
-----	Gotówka w Kasie	17.771.37
-----	-----	-----
\$ 42.381.35	-----	\$ 42.381.35
-----	-----	-----

Wyciąg z R-ku Zaliczek

/w/g wyjaśnien w zał./

1. Kpt.Schmidt -kaucja za telefon	\$ 10.00
2. Bończa -pożyczka	50.00
3. Ppłk.Kleczynski -zaliczka	100.00
4. Tomasz -zaliczka	100.00
5. Por.Cedre -pożyczka	571.85
6. O.S.S. -za wykończony czynsz	306.01
7. Szawik -pożyczka	200.00
8. Plac.Sabanilla -	1.581.11
9. Plac.Salvador -	1.628.45

	\$ 4.547.42

WYJAŚNIENIE

- ad 2/ Bołczy /b. pracownik placówki "Landan"/ udzieliłem w swoim czasie zaliczki, którą spłaca regularnie 50 dol. jest to ostatnia rata.
- ad 3/ Zaliczkę ppłk. Kleczyńskiego spłaca ratami po 50 dol. ppłk. Wojciechowski, który ją przejął.
- ad 4/ Zaliczka dla inf. Tomasza powstała w związku z nieuznaniem przeze mnie jego wydatków w 1942 roku. Uznane zostało tylko 50 dol. - patrz rozliczenie za m. sierpień 43 poz. wyd. 57. Tomasz otrzymał pożyczkę i zobowiązał się zwracać 100 dol. w ratach.
- ad 5/ Sprawa zaliczki por. Cedry znana Centrali. Proszę o przejęcie od ppor. Federowicza 250 funtów na transfer i polecenie wypłaty tu z depozytu Centrali. W ten sposób zaliczka \$571.85 zostanie spłacona.
- ad 6/ O.S.S. przejął jako uprzejmość dla nas lokal po wydz. wyś. na który mieliśmy kontrakt roczny. W związku z tym my jako formalni lokatorzy płacimy czynsz a OSS jako sublokator nam zwraca.
- ad 8 i 9/ Placówki południowo amerykańskie muszą, ze względu na trudności transferu mieć zapas 2 - 3 miesięczny.

STAN KASY DEPOZYTU CENTRALI NA DZIEŃ /31.VIII.1943 R.

Saldo na 31.VIII.43.	§ 25.297.71	Zaliczka u inż.H.M.	§. 9.056.24
-----		R-k dżugu Oddz.Spec.	14.400.00
		Gotówka w kasie	1.841.47
-----	-----	-----	-----
	§ 25.297.71		§ 25.297.71
-----	-----	-----	-----